

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Adami Contzen E Societate Iesv, SS. Theol. Doct.
Commentaria In Qvatvor Sancta Iesv Christi Evangelia**

Contzen, Adam

Coloniæ Agrippinæ, M.DC.XXVI

Cur iubet duci in altum?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-83011](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-83011)

Et vade in domum tuam. 25. Et confestim confurgens coram illis, tulit lectulum, in quo iacebat, & abiit in domum suam, magnificans Deum. 26. Et stupor apprehendit omnes, & non magnificabant Deum. Et repleti sunt timore dicentes: Quia vidimus mirabilia hodie. 27. Et post hæc exiit, & vidit publicanum nomine Levi, sedentem ad Telinum, & ait illi. Sequere me. 28. Et relicto omnibus, surgens secutus est eum. 29. Et facti sunt cum eum. 30. Et murmurabant Pharisæi, & Scriba eorum dicentes ad discipulos eius: Quare cum publicanis, & peccatoribus manducatis, & bibitis? 31. Et respondens Iesus, dixit ad illos. Non egent qui sani sunt medicos, sed qui male habent. 32. Non veni vocare iustos, sed peccatores ad penitentiam. 33. At illi dixerunt ad eum. Quare discipuli Ioannis ieiuniam frequenter, & obsecrationes faciunt, similiter & Pharisæorum: tu autem edis, & bibis? 34. Quibus ipse ait. Numquid potestis frui sponso, dum cum illis est sponsus, facere iunare? 35. Veniens autem dies, cum ablatus fuerit ab illis sponsus, tunc ieiunabunt in illis diebus. 36. Dicebat autem & similitudinem ad illos. Quia nemo commissuram a novo vestimento immittit in vestimentum vetus: alioquin & novum rumpit, & veteri non convenit commissura à novo. 37. Et nemo mittit vinum novum in vires veteres: alioquin rumpet vinum novum vires, & ipsum effundetur, & vires peribunt. 38. Sed vinum novum in vires novos mittendum est: & utraq; conservantur. 39. Et nemo bibens vetus, statim vult novum, aut enim. Verus melius est.

IN CAPVT QVINTVM
ARGVMENTVM.

Occasionem quâ Petrus, Andreas, filii Zebedæi vocati sunt, enarrat, vt Matth. 4. Marci 1. Deinde Leprosi mundati historiam, quæ est Matth. 8. Marci 1. & Paralyci Matth 9 Marci 2. Deinde vocationem Matthæi quæ est Matth. 9. Marci 2. disputationem denique de ieiunio, cum Pharisæis institutam. Prior pars vsque ad vers. 12. in Ecclesia Syrorum legitur, Dominica secunda post Pascha. à versu 12. Matutinis Dominica quinta ieiunii. de tempore, quo hæc facta sunt, actum est in Matthæo. Pauca quæ D. Lucas particularia habet, explicanda supersunt.

VERSVS 1. & 2. & 3.

Factum est autem cum turba irruerent in eum, vt audirent verbum Dei, & ipse stabat secus stagnum Genesareth. Et vidit duas naues stantes secus stagnum, piscatores autem descenderant, & lauabant retia. Ascendens autem in vnâ nauem, quæ erat Simonis, rogauit eum à terra reducere pusillum: Et sedens docebat de nauicula turbas.

QVÆSTIO I.

Reclene verterit noster?

S. 1. Irruerent in eum, vt audirent verbum Dei, & ipse stabat secus stagnum Genesareth. Et vidit duas naues stantes secus stagnum, piscatores autem descenderant, & lauabant retia. Ascendens autem in vnâ nauem, quæ erat Simonis, rogauit eum à terra reducere pusillum: Et sedens docebat de nauicula turbas.

S. 2. Alium noster stagnum dixit, Beza impropiè dictum putat. at si stagnum & lacum distinguere placet, lacum est quasi λίαν ἢ δέλυ μέγιστον, aqua quæ valde & omnino est immota, id quod propriè stagnum est, seu palus. Syrus: iuxta littus marii. nam maria vocat aquarum collectiones. Stagnum etiam Galui, retinendum censuit. Tossanus & alij: & merito; nam nullo verbo magis propriè exprimitur λίαν. Stagna vero etiam vocantur, quæ aquas emittunt.

Imis stagna refusa vadis.

S. 3. Beza ἐπαλαζαζεύει, negat esse reducere, ipse vertit prouehere, & ait esse ἀναπαλαζεύει, à να enim esse ἀνα sursum. Verum id est ἀναπαλαζεύει, & ἐπαλαζαζεύει. hic stabant nauigia, quæ paulo ante exiitrua piscatione redierant,

Christus in mare iterum vt reduceret rogat. Propriè est a. in hoc genere verbum reducendi. Itaq; ceteri Nouatores cõtra Bezam sentiunt. Syrus ita vertit, non autem erat Simonis Cepha, cum q. de se disset Ies. b. a. sed in eâ & dixit vt reduceret eam paululum ab aridâ in aquas, sedebatq; ac docebat turbas è nauis. Alii legunt: rogauit eum vt à terra reduceret pusillum, quam præferunt, vt & Latiniorem lectionem.

QVÆSTIO II.

Cur iubet duci in altum?

S. 1. Magna ea in re mysterium esse declarant Patres & interpretes. nam piscatores & iudex orbi conuertendo præficit. Non vt Prælati indoctos ad Ecclesiastica beneficia enehant, sed vt sine pertona respectum idoneos, vel ad ipsa officia, vel ad studia, vt functionib. illis preparatur. Ducere in altum iubet, vt obsequium mutuae nauis magno fructu cõpenlaret. Sic Elias Sarephatæ viduæ mercedè repedit. Magno documento non perire tempus, q. Deo impenditur. 3. Reg. 17. v. 15. Quæ abijt & facti iuxta. verbi Eliæ: & comedit ipse & illa, & uomus eius, & ex illa die hydi & farina non defecit, & lecybus olei non est immixtus, iuxta & verbi Domini, quod locutus fuerat in manu Eliæ. In altum ducere est altiore recedere, vbi vadofum est mare, in eum loci vni profundum est. In altum ergo est ius. Beza δὲ ἐπαλαζεύει leghumeca in profundum. Daniel Toss, Bezanam Grammaticen reprehendit, cum ad verbum ait esse, reducere in profundum, & retinet verbum I. exandi. Est a. hie ἐπαλαζαζεύει, quod non est, (vt ille) ἀναζεύει, sursum agere, cum dicat ius. Beza δὲ in profundum. Quin ducere in altum Ambr. interpretatur vt profundum disputat: Quis enim tam altum, quam altitudinem diuinarum v. d. re. sicut Dei filium, & prof. sion è diuinis gener. u. uis ass. meri? Quem licet mens non queat humana ple: è rationis inuestigatione cõprehendere, fidei ramem plenitudinè cõpl. & ur. Nam est non licet mihi scire quemadmodum natus sit: non l. cet tamen nescire quod natus sit. Seriem gen. rationis ignoro. sed aut. reu. gen. rationis agnosco. Non inter suum cum ex patre Des filius natus est.

ADAMI
+ EUANG
C. V.

ferretur, sed inter se unus cum a patre Dei filium diceretur. si
Deo non credimus, cui credemus? Idem Ambrosius retia
Apostolorum describit. Quae sunt autem Apostolorum,
retia laxari iubentur retia, nisi verborum complexiones, &
quasi quidam orationis sinus, & disputationum recessus, qui
eos, quos coprimunt, non amittant? Et bene Apostoli a instru-
mentis piscandi retia sunt, quae non captos perimunt, sed
referunt. Et de profundo ad lumen extrahunt, & studuan-
tes de infernis ad superna perducunt. Est & aliud Apostoli-
cum piscandi genus, quo genere solum Petrum piscari Domi-
nus iubei dicens, Mitte hamum, & cum piscem qui primus as-
tendit tolle. Insigne documentum sine Deo omnes
coehatus esse irritos, Dei virtute & iussu nihil non
effici posse. Docebat se eum esse quem Prophetae mul-
tos piscatores missuram dixerunt, ut Terrullian. li. 4.
contra Marcionem c. 9. De tot generibus operum quid vtiq;
et piscaturam respexit, ut ab illa in Apostolos sumeret Simo-
nem, & filium Zebedaei: Non enim simplex factum videri potest,
de quo argumentum processurum erat, dicens Petro tripodanti
de copiosa in dagine piscium. Ne time, ab hinc enim homines
eris capiens. Hoc enim dicto intellectum illi suggererat ad im-
pleta prophetia, se eum esse, qui per Hieremiam pronuntiatur:
Ego ego mirram piscatores multos, & piscabuntur illos,
hominis scilicet. Deniq; relicto navicula sequitur sunt eum,
insequuntur diligenti, qui cooperari faceret, quod edixerat. Aliud
est & significans de nauicula iactum colligo ad legere, habiturus
piscium quandoq; nauiculae Marcionem. Praefiximus
quidem adversus antiheis nihil proficere proposito Marcio-
nis, quam patet diversitatem Legi Evangelii, ut & hanc a
re adiret ipsam, deniq; predicatam in re promissione noua
legis & noui Testamenti. Xalaxate Beza
dicitur vertit, laxate nullo modo ait, respondere Graeco
verbo. Id sane non credo, cum etiam lexica Calui-
miana, ad a exponant laxo. Est enim xalaxo permissi-
tere, ut defluant, stent, dicuntur funes xalaxo & aqua.
Laxate est expansa proiicere, vericulum enim erat, ut
illud parant.

VERSUS 5. 6.

Et respondens Simon, dixit illi: Praeceptor per totam noctem laborantes, nihil cepimus: in verbo autem tuo laxabo rete. Et cum hoc fecissent, concluderunt piscium multitudinem copiosam, rumpebatur autem rete eorum.

QUESTIO I.

Quis piscationis effectus?
Postquam iactum fecit iubente Domino Petrus, contra non modo expectationem, sed naturam etiam conclusa est ingens copia piscium. Quia iactus erat fidei, non humanae industriae. Laborantes, inquit, in nocte. Beza, cum nos fatigauerimus. Sed non primo labor est & deinde ex labore defatigatio. Non igitur corrigendus noster interpret, cum significatione prima, ppiatq; vti sit. Nox piscationi est amicior, quam dies, calidis praesertim regionibus, itaq; quamuis noctis labor irritus fuit, fiduciam tamen in Christum proficitur, & retia iactat.
§. 2. Quaedam exemplaria habent in sua alia dicitur prior vera. Esti autem legamus bñsala, non tamen principem aliquem, sed quem Hebraei vocant magistrum & doctorem intelligere oportet. Sic etiam Syrus loquitur. Quaedam dicitur alia plurali numero dicitur. Est vero rete, ut pleriq; quod vericulum appellant, quod late expanditur, nam alio non
Adami Con. in Euang. Tom. II.

potuisset tanta multitudo colligi, ut pene mergerentur. Sunt igitur haec admiranda. Post noctis labores, alieno tempore, tantam copiam piscium capi, rumpi rete. Rumpuntur retia, inquit Ambrosius, piscis non labitur.

VERSUS 7. 8. 9. 10.

Et annuerunt sociis, qui erant in alia nauis, ut venirent & adiuvarent eos. Et venerunt & impleverunt ambas nauiculas, ita ut pene mergerentur. Quod cum videret Simon Petrus, proccidit ad genua Iesu, dicens: Exi a me, qui homo pecc. &c.

QUESTIO I.

Quae feltem iactum consecuta?
§. 1. Stupor eos aduoc. circumdedit, admiratio. Sed in horrore, & circumdedit, sine causa Beza vertit occupat. Stupor ille effecit, ut minus considerarent, quanto suo emolumento eum retinere apud se possent. Dei n. praesentiam infirmiter horrebant. Peccator quidem medico egebat, exire a. Christum iuber, quod se eius praesentia putaret indignum. Eade mente qua cetero Matt. 8. 9. se iudicabat indignum, sub cuius rectum intaret. Non igitur verba sunt Dominum auertantis, aut fallidientis, & eorum qui dicebant Iob 21. recede a nobis, sed sua peccata agnoscentis, & a. n. manifestam admirantur. Syrus paraphrasticè vertit. Petro a. te. ut dicitur.

Dei presentia terrore incurrit.

§. 2. Sociis annuunt, longius enim aberant, quam ut verba vocantium audirent: qua quidem in re non modo historiae veritas, sed etiam mysterium est spectandum; Nam & illi mox ad Apostolatum vocati sunt nec hoc praetereundum in hac vniuersitate Ecclesiae Petro tribuunt principatum, ceteros esse adiutores.

§. 3. Haec tamen in felicitate iactus est periculum, Ideo, ut ait S. Ambrosius: suspecta. Multitudo enim Ecclesiae in haereses variis in partibus degenerauit, ut notauit idem Ambrosius. Vnde tanta pericula, ut propè interitum esse videatur. Itaq; nauiculae mergebantur, aut pene mergebantur. Variant enim Latina & Graeca exemplaria, quaedam habent & pene, alia non habent. Syrus constanter habet איהן דקריבן איהן איהן decari-ban hani, ut propè essent.

Multitudo grauitur Ecclesiae.

§. 4. Non modo esse bono animo iuber, sed etiam fore ut homines capiat, praedicat, qua figura officium illius sociorumq; ostendit. Syrus eris piscatoris homines איהן ביהן filios hominum, & addit איהן ad vitas, seu, ad viuificandum. Piscibus enim captura exitio, homini salutis futura erat. Eris capiens & non languer eris capiens, quod Erasmus torquet contra eos, qui Turcas occidit, quos mortuos, quam vitos malunt. Imo pecunias illorum querrunt. Auaritiam & crudelitatem nostrorum in Turcas non probamus, quamuis enim crudelissimas hostis sit, non tamen crudelitas crudelitate pensanda est. Erasmus tamen haereses damnatus est, quod bellum sicitum neget.

VERSUS 12. & sequentes.

Et factum est cum esset in una ciuitatum, & ecce vir plenus lepra, & videns Iesum, & proccidens in faciem, rogauit eum, dicens: Domine, si vis, potes me mundare. Et extendens manum tetigit eum, dicens: Volo, &c.